

BUITEN

18^E JAARGANG N^O. 10.

ZATERDAG 8 MAART 1924.

TEMPEL OP BALI.

BUITEN

Geïllustreerd Weekblad
aan het Buitenleven gewijd

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

IN DE DUISTERE RIMBA. UIT HET HOOGDUITSCH DOOR WILHELM VOLZ (10)	BLZ. 110
BALI, DOOR M. T., GEÏLLUSTREERD	BLZ. 109, 112—115
IN ALASKA (SLOT), NAAR HET DEENSCH VAN EJNAR MIKKELSEN.	BLZ. 113
IN DE KARAVANSERA, DOOR FERD. M.	„ 115
EEN VERDWENEN VISCHBUIJT, DOOR BATO	„ 116
ONTVANGEN BOEKEN	„ 117
HET WIJNKOOPERSGILDEHUIS TE AMSTERDAM, DOOR J. C. WAAL, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 116—119
VOLKSFANTASIE, DOOR M. V. D. ZEE.	BLZ. 118
DE GEHEIMZINNIGE DOOD VAN MR. SERLES, DOOR W. B. M. FERGUSON (10)	„ 119
DE SPANJAARDSLAAN BIJ HAARLEM IN DEN WINTER, ILLUSTRATIE	„ 120

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's. Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA'S BOEKHANDEL
K. Groesbeek & Paul Nijhoff -AMSTERDAM-

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

IN DE DUISTERE RIMBA.

SUMATRA'S OERWOUDE EN OERMENSCHEN.

10) Uit het Hoogduitsch
DOOR WILHELM VOLZ.

HEBBEN ze den tijger gevonden, dan gaan ze hem tezamen te lijf; luid schreeuwend gaan ze allerlei dansen voor hem uitvoeren om hem woedend te maken; de tijger duikt, gereed om te springen. Maar onvermoeid blijven de jagers vóór hem op en neer springen en beiden trachten voor zich zelf de aandacht van den tijger te trekken, zoodat het dier, terwijl het het oogeblik af wacht, om den sprong te wagen, door het heen en weer kijken in de war komt. Wild blijven ze doordansen en probeeren zodoende achter hem te komen, zoodat ze hem langzamerhand dwingen zich te verdedigen. Dan wordt de tijger onrustig; in één stuk door moet hij van houding veranderen. De jagers houden dit net zoolang vol, totdat zich de gelegenheid voordoet om met een behendigen sprong de kris in het hart van het dier te stooten. Deze wijze van jagen loopt eigenlijk altijd goed af. Als men éénmaal kennis heeft gemaakt met de buitengewone vaardigheid van den Maleier in het dansen zowel als in deze dansgevechten, dan zal men in deze manier van jagen niets bijzonders meer vinden. De tijger laat zich, volgens de verhalen van een dorpshef van een eenzaam oerwoud-plaatsje, heel gemakkelijk vangen. Het pad, dat geregeld door den tijger belopen wordt, wordt met groote bladeren belegd, die met taaie lijmachtige guttapercha bestreken zijn; dicht daarbij liggen de jagers op de loer. Loopt de tijger er over heen, dan blijven de bladeren aan zijn klauwen vastkleven. Hij probeert ze er af te halen, waardoor ze echter aan zijn vacht blijven hangen; hoe meer hij zijn best doet zich van de bladeren te bevrijden, hoe meer er tegen hem aanplakken; hij tracht ze van zich af te likken; 't wordt nog erger; overal kleven de bladeren tegen hem aan. De tijger wordt razend; woedend rolt hij zich over den grond heen,

waardoor echter des te meer bladeren aan hem vast plakken: zijn heele kop zit vol, zijn oogen zijn dichtgeplakt en eindelijk blijft hij dan ook brullend van machteloze woede stilliggen. Dan komen de jagers voor den dag en zonder veel moeite kunnen ze hem dooden. Toen men mij dit vertelde, begon ik hartelijk te lachen. De Riau was hierdoor ten zeerste beleedigd; het kostte mij heel wat moeite om hem weer tot kalmte te krijgen en hem aan het verstand te brengen, dat ik zoo gelachen had omdat er precies zoo'n verhaal had gestaan in een kinderboek, dat ik als kleine jongen gelezen had. Ernstig verzekerde de Riau mij echter, dat hetgeen hij mij verteld had, woordelijk waar was. En wanneer men ook denkt aan de eigenschap van een kat, die zich zelf schoon poetst en schoon likt, dan wordt het verhaal inderdaad aannemelijker. Bij ons zal men echter zoo'n verhaal wel voor jager-fantasie verslijten. De vele verhalen hadden den tijd helpen korten en toen wij eindelijk in den plasregen doornat onze hutten hadden bereikt en droge kleeren hadden aangetrokken, keerde de levenslust terug. Het heerlijke vuur was nu nog eens zoo verkwikkend. Een beker koffie deed de verkleumde ledematen gloeien en terwijl de donkere nacht over het natte oerwoud neerzank, praatten wij daarbinnen over het onuitputtelijke onderwerp: de tijgers. De tijger speelt de hoofdrol in de fantasieën van deze menschen en zooals in onze sprookjes de mensch wel eens de gestalte van een wolf aanneemt, hebben de Maleiers in hun verhalen steeds de z.g. Orang tjindáku, de tijgermenschen. Er zijn menschen, die zich in tijgers kunnen veranderen en 's nachts op roof uittrekken en menschen overvallen en verslinden. Zulke menschen betalen steeds met stofgoud; zij zijn te herkennen aan het ontbreken van het groefje in de bovenlip. Ze zijn zowel gehaat als gevreesd, en menige arme stakker, die bij zijn geboorte een dergelijk gebrek heeft meegerekregen, heeft er met zijn leven voor moeten boeten. Zoo iemand heeft zelf de macht om zich te veranderen; 's avonds, als alles slaapt, gaat hij het bosch in, verandert zich in een tijger en blijft den geheelen nacht rooven. 's Morgens echter ligt hij weer rustig in zijn hut te slapen; er is niets aan hem te merken, hij is alleen wat moe en slaperig. Daarom vindt men het al gauw verdacht als iemand 's morgens slaperig is en niet op wil staan. De naaste bloedverwanten zelfs weten niet dat hun broeder of vrouw een „tijgermensch” is. Zulke menschen gaan dan ook zeer zelden als tijger het oerwoud in. Er zijn echter omstandigheden waaronder zij de gedaante van een tijger moeten aannemen; bijv. als iemand hun in het gezicht zegt, dat zij tijgermenschen zijn. Maar dat is dan ook een heel gevaarlijke onderneming, want zoo'n tijgermensch valt zijn beschuldiger onmiddellijk aan, zoodat die zijn opmerking met den dood moet bekoopen. Er was eens een gehuwde vrouw, die zich dikwijls in een tijger veranderde. Zij woonde met haar man in het dorp Menángo aan de Kómering-rivier. Als er een lauwe regen neerplaste, sloop zij alleen het oerwoud in, veranderde in een tijger en ving allerlei dieren die zij dan verslond. Had zij genoeg, dan keerde zij naar huis terug en werd weer „mensch”. Toch was men er in het dorp nog niet zeker van, maar men verdacht haar, want telkens, als zij een poos weg was, werden er geiten, honden en kalveren door een tijger verscheurd. Eens op een dag gingen deze man en vrouw samen het veld in; de man liep voor, de vrouw volgde. Toen zij halverwege waren, begon er een warme regen neer te vallen, de man versnelde zijn pas om niet al te nat te worden. Toen hij dicht bij zijn rijstveld gekomen was, keek hij om . . . zijn vrouw was niet meer te zien. Dit verontrustte hem en hij keerde terug om het spoor van zijn vrouw op te zoeken; want hij wilde weten, waar zij heen was gegaan. Hij zocht en vond de sporen van zijn vrouw die veranderd waren en één waren geworden met de sporen van een tijger. Nu begreep hij, dat zijn vrouw inderdaad een tijgermensch was. Zoo vlug hij kon, liep hij naar huis en vertelde in het dorp, dat zijn vrouw in een tijger veranderd was, en gezamenlijk trokken zij er op uit. Zeven dagen later kwam de vrouw terug, ze was weer „mensch” geworden. Dat was de geschiedenis. Zoo eindigde het Maleische verhaal. Dullah vertelde mij werkelijk een heel aardig verhaal over tijgermenschen. „In Muára dúa aan de Kómering rivier woonde eens een koopman, die sarongs, hoofddoeken en mooie stoffen in de dorpen te koop aanbood. Zoo had hij al heel wat afgereisd en hij kende ieder dorp en iederen weg. Eens op een dag begaf hij zich weer met een kostbaren voorraad doeken op weg; hij kwam ten laatste dicht bij het Raman-meer en hier vond hij, aan den voet van den berg Pematang Agung (dat wil zoo veel zeggen als „geesten-berg”)

plotseling een mooien breeden weg door het oerwoud, dien hij nog niet kende. Hij was daar ten zeerste over verwonderd en hij dacht dat deze weg zeker naar eenige dorpen zou leiden, die hij nog niet kende, en omdat de weg zoo mooi en zoo breed was, veronderstelde hij, dat het groote, rijke dorpen moesten zijn. Toch verwonderde het hem erg, dat hij van het bestaan van die dorpen tot nu toe niets had geweten; maar gedreven door de hoop hier eens goede zaken te kunnen doen, sloeg hij den nieuwen weg in. Al verder en verder voerde hem de weg, diep het oerwoud in, en hij had al verscheidene uren geloopt, zonder nog een dorp of een badang gezien te hebben. 't Kwam hem vreemd voor, maar hij ging toch verder, 't dorp zou nu toch wel niet meer veraf zijn. 't Werd avond en eindelijk, 't was al bijna donker, zag hij een groot huis liggen en omdat er nergens een hutje te bekennen was, kwam het hem 't beste voor hier om een onderkomen voor den nacht te vragen, al was hij ook een vreemde. Hij klom langs een ladder naar boven, er was echter niemand anders thuis dan een oud vrouwtje. Hij vroeg haar, hem voor dien nacht een onderkomen te bezorgen, maar angstig smeekte ze hem, toch verder te gaan. Hij zeide, dat dat niet mogelijk was; 't was bijna nacht, rondom strekte zich het verre oerwoud uit, waar het wemelde van tijgers. Als hij hier niet mocht blijven en in het woud verder moest, zou hij zonder twijfel door de tijgers verslonden worden. Hij smeekte net zoolang, totdat het oude vrouwtje eindelijk toegaf. „Maar” zeide ze, „hier in huis ben je ook niet veilig, want mijn man, mijn broers en mijn zoons zijn allen tijgermensen. En als ze je hier vinden, zullen ze je zeker verslinden”. De koopman schrikte hevig en werd doodsbang. Maar het oude moedertje beloofde hem, dat zij hem goed zou verstoppen en zij wees hem een plaatsje boven in het huis, onder de hanebalken. Daar moest hij heel stil blijven liggen zonder zich te verroeren, wat hij ook te zien of te hooren zou krijgen. De koopman beloofde het en gaf zijn doeken aan het vrouwtje in bewaring, met het verzoek er zoo mogelijk van te verkoopen. Nog niet lang lag hij in zijn schuilplaats, of daar hoorde hij stemmen, en de man, de broers en zoons van de oude vrouw kwamen het huis binnen. Nauwelijks waren zij binnen of zij snuffelden om zich heen, in de lucht, en riepen tot de oude vrouw: „er ligt hier een mensch verscholen, lever hem ons over dan kunnen we hem verscheuren”. Vol vuur verzekerde zij hun, dat er niemand in het huis was; maar de mannen waren er niet mee tevreden; ze doorzochten het huis en zeiden, dat ze roken, dat er een mensch in het huis verborgen was. Toen zeide de vrouw: „O, is 't dat! Een kwartier geleden is er hier een koopman geweest met allerlei mooie stoffen, die hij wilde verkoopen. Die zouden ze zeker nog ruiken. Toen hij hier niemand gevonden had, was hij weggegaan om in het woud in een boom te gaan slapen; maar de stoffen had hij achtergelaten om ze te verkoopen. Morgen zou hij terug komen om zijn geld te beuren”. Nu werden de mannen boos, omdat zij den koopman weg had laten gaan, waardoor zij deze kans misliepen, en het kostte de oude vrouw heel wat moeite om hen weer tot kalmte te brengen; zij toonde hun de kostbare stoffen, waar zij nu om begonnen te vechten. Toen zij ze ten laatste verdeeld en met stofgoud betaald hadden, gingen zij het bosch in om naar den boom te zoeken waarin de koopman den nacht zou doorbrengen, zoodat zij hem dan in hun bezit zouden krijgen. Tegen den morgen sloop de oude vrouw naar boven, naar den koopman, en zeide hem, dat hij zich zoo gauw mogelijk uit de voeten moest maken, vóórdat de mannen terugkeerden, die nu als tijgers in het oerwoud aan het jagen waren. Zij overhandigde hem een zak vol stofgoud en wees hem hoe hij loopen moest om veilig en wel te ontkomen. Vroolijk spoedde de koopman zich weg, na het oude moedertje in vurige bewoordingen voor haar goede zorgen bedankt te hebben; hij was overgelukkig, dat hij aan dit groote gevaar ontkomen was. Toen de zon reeds hoog aan den hemel stond en hij zich volkomen veilig gevoelde, opende hij den zak met stofgoud en zie, de waarde was wel honderdmaal de waarde der stoffen. Hij juichte over die prachtige winst en reisde verheugd naar zijn dorp terug. Toen hij thuis kwam en zijn avontuur aan zijn huisgenooten vertelde, wilde niemand hem gelooven, hoewel hij hun het stofgoud toonde. Een tijd later, toen de herinnering aan dien angstigen nacht een weinig was uitgewischt en hij dikwijls aan zijn prachtige winst terugdacht, bekroop hem de lust nog eens naar het huis der tijgermensen terug te gaan. Hij voorzag zich daarom van nog meer en nog mooier doeken en stoffen en ging op weg. Maar toen hij den voet van den Pematang

Agung bereikt had en op de plaats was gekomen, waar eerstijds de mooie, breede weg naar het oerwoud was afgebogen, was er van dien weg niets meer te zien; dagen lang bleef de koopman zoeken, hij doorkruiste het bosch in alle richtingen, maar de weg was niet te vinden”. ☼ De aard dezer verhalen, de geheele opbouw, ja, zelfs de wijze van vertellen, doen zóó sterk aan onze sprookjes, zooals „klein Duimpje” enz. denken, dat men aan den Indischen invloed niet meer kan twijfelen. Hoe weinig invloed heeft de Islam toch op het geestelijk leven van deze menschen gehad! ☼ Den volgenden morgen vond een mijner koelies aan den anderen oever van het riviertje het versche uitbraaksel van een tijger; de tijger heeft de gewoonte, om, evenals de hond dat soms doet, eenigen tijd nadat hij gegeten heeft, bladen en harde grassen te eten, die hij dan met de onverteerbare resten van zijn maaltijd uitspuwt. 't Was een groote, slijmerige massa; twee stukken zwijnenhuid, ter grootte van een bord en een massa botten, in slijm en gras bijeengepakt. 't Was een eigenaardige gedachte: toen wij tot laat in den nacht in onze hut elkander tijgersprookjes hadden verteld, had twintig passen van ons af in het donkere oerwoud een tijger de onverteerbare resten van zijn maaltijd uitgebraakt.

HOOFDSTUK V.

DE OERMENSCHEN.

☼ Dagenlang regen en nog eens regen; nu eens hevige stortbuien, waarna het even opklaarde, dan weer een voortdurend neerstroomen, zoodat de beken zwollen en zich overal groote modderpoelen en plassen en uitgestrekte, diepe moerassen vormden. Alles was nat en modderig; als een dikke mist hing het aan de takken, en een verstikkende bedorven lucht kwam er uit het bosch op. In ons kamp was alles klam en vochtig, de handdoeken, de kleeren, het linnengoed, de badhanddoeken, alles bleef nat — trouwens in baden had ik geen zin meer en zelfs den Maleiers, die zich anders 's morgens en 's avonds in het stroompje wierpen, ontbrak alle lust daartoe. Het leer was wit van de schimmel, en alles wat van ijzer was, was rood geroest. Het was een ongezonde atmosfeer en bijna allemaal slikten wij kinine. Ook ik voelde mij ziek, misselijk, koortsachtig, en er was heel wat wilskracht toe noodig om aan het werk te blijven. Wij hadden schoon genoeg van het oerwoud. ☼ Wat was ik blij, toen er eindelijk een verandering ten goede kwam en ik ons kamp naar een mooie breede rivier kon overbrengen; het dal was wel dertig meter breed en de lucht klaarde langzamerhand op; wij konden ons vrijer bewegen. ☼ Wij waren nu reeds verscheidene weken door de Rimba getrokken en, behalve een paar armzalige Koeboes, hadden wij geen menschenziel in het onmetelijke woud gezien; hoe schrok ik dan ook toen ons onderweg op eens onverwachts een zestal menschen tegemoet kwam. Wij stonden stil, ook zij bleven stilstaan; het is vreemd, maar ik voelde onwillekeurig een vijandelijk gevoel in mij opkomen, en in mijn onderbewustzijn beschouwde ik ze als vijanden — en het waren onschuldige bosch-maleiers. Het is vreemd, heel vreemd! Maar zoo is nu eenmaal de mensch: als men lang in streken, waar geen menschen zijn, heeft rondgedoold en dan onverwachts menschen ontmoet, dan voelt men in 't eerst geen vreugde daarover, maar eerder wantrouwen, ja, zelfs iets vijandelijks; bij den Europeaan verdwijnt spoedig dat gevoel, doch bij den inboorling is dat gevoel sterker, en bestaat er inderdaad kans, dat het werkelijk vijanden kunnen zijn, dan wordt dat gevoel zeer sterk. De onbekende is zijn vijand! Ik heb meer dan eens mijn dragers met moeite moeten tegenhouden om maar niet dadelijk te schieten. Dat is het onvrije van het oerwoud, de afzondering en het afgesloten, de strijd van allen tegen allen. Een onbekende en een vijand zijn hetzelfde. Zoo denkt de primitieve bewoner van het oerwoud en dit gevoel zit hem in het bloed, zoo denkt in het algemeen de natuurmensch. ☼ Het waren Maleiers van het boven-Rawasgebied, die langer dan een maand geleden met hun achten er op uit getrokken waren om in de groote Rimba kostbare voortbrengselen uit het bosch in te zamelen, voornamelijk caoutchouc en guttapercha. Zij wilden nu naar huis terug, zij waren nog maar met hun zessen, een was door een vallenden boom getroffen en de andere was aan de koorts gestorven. Maar wat zagen zij er uit! Hun gezichten waren grauw-geel en bleek, hun lichamen waren vermagerd, hun kleeren vuil en gescheurd — het oerwoud had ze een merk-teeken gegeven.

(Wordt vervolgd).

PLEKJE IN EEN DESSA IN ZUID-BALI.

BALI.

VAN Java uit kan men per Kon. Paketvaart-Maatschappij op twee manieren naar Bali oversteken, n.l. van Soerabaia en van Banjoewangi; de meest gebruikelijke wijze is van Soerabaia; voor menschen die in den oosthoek van Java wonen, is Banjoewangi echter de aangewezen haven; van hieruit bereikt men Boeieleng — de noordelijke aanlegplaats van Bali — het Z. heeft Benoa — in ongeveer 12 uur; scheept men te Soerabaia in — wat heel wat comfortabeler is — en treft men de z.g.n. „lange route” dan is men 1½ dag onderweg, anders omstreeks een dag en nacht. Sinds aan het einde van het vorige jaar het laatste stuk verbindingsweg tusschen Kintamani en Kembangari gereed is gekomen, kan men het voornaamste gedeelte van Bali per auto bereiken; West-Bali, met name Djembrana, is, wat verbindingen betreft, nog zeer weinig bevoordeeld. ☒ Vóór dit mooie eiland een deel uitmaakte van onze bezittingen, hebben heel wat strubbelingen plaats gehad. Het eerste contract kwam in 1827 tot stand, wij kregen toestemming, dat een vertegenwoordiger van het Ned. Indisch gouvernement zich in Badoeng ophield, zoogenaamd om aangeworven vrijwilligers voor het leger over te nemen, maar eigenlijk was het niet anders dan een opkoop van slaven en veroordeelden. In 1839 sloten wij met alle Balische vorsten een overeenkomst, waarbij zij zeiden de Nederlandsche souvereiniteit te erkennen; twee jaar later werd deze overeenkomst geschonden. Daarna volgden telkens expedities. In 1906 had die tragische gebeurtenis plaats, welke op hen, die ze meemaakten, een onuitwischbaren indruk achterliet: de radja (vorst) van Badoeng — nu Den Passar genoemd — ging met zijn geheele hof den dood in, liever dan zich in onze handen over te geven. ☒ In datzelfde jaar bivakkeerden onze troepen één nacht dicht bij Tabanan, dat in het zuiden van Bali ligt. Den morgen, volgend op dezen nacht, kwam de vorst van die plaats, Goesti Ngoerah, met zijn zoon Goesti Ngoerah Anom om een onderhoud vragen. Hij begreep wel, dat zij tegenover onze

overmacht niets vermochten, en wilde daarom vragen, of, als hij zich overgaf, hij stedehouder mocht worden van Tabanan, evenals de vorsten van Karangasem en Gianjar dat geworden waren. Men zei hem, zich eerst te onderwerpen, en hij kreeg geen toestemming om naar Tabanan terug te keeren; in Badoeng bij den regeeringscommissaris kon hij op zijn verzoek antwoord krijgen. Daarop trok hij met den assistent-resident naar Badoeng: . . . „klein, oud, mager mannetje”, schrijft Nieuwenkamp in zijn „Zwerftochten over Bali”, . . . „achter hem aan zijn zoon, een flinke jonge kerel met sympathiek gezicht. Daar, waar hij vroeger zoo vaak te gast was geweest, werd hij nu gevangen gezet, en streng bewaakt. De vorst en zijn zoon zaten in 't pikdonker; bij het afscheidnemen van mij vroeg hij om wat eten en licht! Zijn onderhoud met den regeeringscommissaris had hem niet veel hoop gelaten, en den nacht daarop volgend maakten de vorst en zijn zoon beiden een eind aan hun leven, de vorst bij gebrek aan een kris met de stompe punt van een sirih-stamper, de zoon door vergift, waarschijnlijk opium”. Hiermee eindigde het rijk van Tabanan. In 1908 hadden ernstige ongeregeldeheden plaats in Kloenkoeng, welke echter een geheel plaatselijk karakter droegen; hierop volgde hetzelfde tooneel als in 1906 te Badoeng. Nu echter heerscht er rust en welvaart. ☒ Het Zuidelijk deel van Bali heeft, doordat het minder in aanraking komt met de buitenwereld, zijn karakter het zuiverst bewaard, hetgeen evenwel niet wil zeggen, dat ook Noord-Bali (alleen al om liet natuurschoon dat er valt te genieten), niet een bezoek overwaard zou zijn. Een der aantrekkelijkheden van Singaradja dat op geringen afstand van Boeieleng ligt, en de zetel van den resident is, vormt een bezoek van en aan Fatimah, welke meestal niet lang op zich laat wachten, om haar kains en zilversmeedwerk te laten zien, en — als 't kan — te verkoopen. Deze vrouw draagt bovendien nog het aureool van een romantisch verleden, een verleden, waarin de vrouw den man (een enkele keer ook een kind zijn vader) in den dood

BERG-PASSAR OP BALI.

volgde door in het vuur, dat hem verbranden zou, te springen. Deze Fatimah had, toen haar man, een broer van den Dewa Agoeng van Kloenkoeng stierf, blijkbaar het leven nog te lief om er afscheid van te nemen, en vluchtte naar Boecleng; hier werd zij Mohammedaansche en heette sindsdien — als dochter van den Profet Mohammed — Fatimah, wat door den inlander, die geen f kan zeggen, wordt uitgesproken als Patimah. Nu is zij „maar” een koopvrouw, doch eene, die haar eigen weverij en eigen zilversmederij heeft, en tot de „hoogstaangeslagenen” van Singaradja behoort. De man, met wien zij nu getrouwd is, een Mohammedaan natuurlijk, past op haar boeltje, en houdt haar huis schoon, met welke functie hij, naar 't schijnt, volkomen vrede heeft. Men kan op Bali nog veel schoons koopen, maar helaas sticht ook hier het werken-op-bestelling voor de Europeanen veel kwaad. ☒ Het geheele bestaan van den Baliër is doordrongen van zijn godsdienst, het Hindoeïsme. Toen op Java de Islam zich meer en meer verbreidde, weken velen naar Bali uit, en, daar het voornamelijk de leden der vorstelijke families waren, treft men op Bali nog een groot aantal personen van voorname afkomst aan. ☒ Aan de kust vindt men een klein gedeelte dat den Islam aanhangt, verder landwaarts in zeer weinigen. Pogingen, de Baliërs te „christenen”, faalden ten eenen male: het gelukte slechts in den tijd van 16 jaar één Baliër tot het Christendom te bekeeren, welke nog den zendeling om het leven bracht. ☒ Toch zijn de Baliërs een zeer verdraagzaam volk, dat ieder ander in zijn godsdienst vrijlaat. Zij zijn uitmuntende landbouwers en veehouders; in rijstcultuur staan zij bovenaan, en in het graven van tunnelwaterleidingen, aquaducten en stuwdammen zijn zij uiterst bedreven; alles wat irrigatie en sawahbouw betreft, regelt de Soebak-vereeniging — een Soebak is een landbouwgebied, door éénzelfde waterleiding besproeid. Ook de wegen worden door de bevolking uitstekend onderhouden. ☒ Naast den uitgebreiden rijstbouw staat de varkensteelt bovenaan; op mijn terugreis naar Java vervoerden wij er 1700! In stijve bamboe-kokers, waar juist het varken in past, stapelt men ze op elkaar, soms vijf verdiepingen hoog! ☒ Er is ook veel uitvoer van

copra; de in de zon gedroogde voorraden worden door Chineezers opgekocht; in de hooger gelegen streken vindt men, meestal slecht onderhouden, maar soms zeer uitgebreid koffieland; die koffie verkoopen de Baliërs aan Chineezers tegen dikwijls zeer hooge bedragen, en, daar in tegenstelling met den Javaan, de Baliër spaarzaam is, treft men af en toe groote, rijke huizen aan van zoo'n koffie-verkooper.

(Slot volgt).

M. T.

IN ALASKA.

GASTVRIJHEID OP DE KUST. (Slot).

IK droomde, dat ik zoo'n slaap had, zoo'n vreeselijken slaap, en dat ik mijn uiterste best deed mijn oogen open te houden, maar ik voelde, dat ik het niet lang meer zou uithouden. Ik droomde, dat ik recht op de griezelige dieren afgleed, toen sloot ik de oogen en gaf alles over, met de gedachte — „zie zoo, je wordt verslonden” — maar op hetzelfde oogenblik vloog ik helder wakker overeind, iets had mijn schouder aangeraakt. De vele oogen staarden mij nog aan — geen wolvenoogen, maar menschenoogen, en een oude, tandelooze vrouw stond over mij heen gebogen: „Witman, ik jou eten koken, mij verstaan?” „Ja,” knikte ik vermoeid, en toen sloop ik in; ik viel in een zwaren slaap zonder dromen, maar met een gevoel, alsof ik mij in een bakkersoven bevond of misschien beter nog in een bepaald gedeelte van de hel, waarheen een arme zondaar gebracht wordt om zijn aardse fouten in te zien, en waar hij gedwongen is in een verstikkenden damp te zitten. ☒ Ik moet lang geslapen hebben, zwaar in mijn hoofd, versuft, werd ik wakker, en de tandelooze oude vrouw schudde mij door elkaar — „hei, witman, word wakker, ik klaar!” Al die oogen staarden mij nog aan, en nu leken het inderdaad begeerige en verraderlijke wolvenoogen, nu was het werkelijkheid en geen droom, dat de wezens, die om mij heen zaten, zich de lippen aflikten, zij glimlachten half spotachtig, half hoopvol — maar de glimlach verdween, werd tot een grooten grijns, toen ik uit den grond

van mijn hart zei: „O, jullie ellendelingen!” ☼ Waarom? ja, daarvoor dien ik een verklaring te geven, maar hoe kan ik anderen het best mijn gevoel van woede aan het verstand brengen? Ik zal het probeeren. Stel u voor een berg van pannekoeken, gebraden spek in zulk een hoeveelheid, dat het voor een regiment kon dienen, tracht u voor te stellen, hoe een emmer met koffie er uitziet, en de hand op het hart — als dat *uw* laatste proviand was, dien ze daarvoor gebruikt hadden, en ge wist, dat wat er van al dat eten overbleef, uw gastheeren ten deel viel, en wat nog erger is, dat ge meer dan vijftig mijlen verwijderd waart van de plaats, waar weer eten te krijgen was, — wat dan? — gelooft ge dan niet, dat ge evenals ik geschreeuwd zoudt hebben — „jullie ellendelingen!”

☼ Nu was ik helder wakker, ofschoon ik volgaarne mij wilde verbeelden, dat ik sliep en een naren droom had, waarin ik al mijn heerlijke meel veranderd zag in een berg van pannekoeken, mijn volle vijftien pond spek in stukken gesneden en gebraden, al mijn koffie gekookt, — maar helaas, het was geen droom, al wat ik aan eetbare waar op mijn slee had,

stond klaar om opgegeten te worden! ☼ Er was een etenslucht in de hut die bijna den stank die er te voren hing, verdrong, en het was er nu zoo warm, dat alle bewoners al hun kleeren uitgetrokken hadden en in Adams- of Eva-kostuum zaten, terwijl ze mij met begeerige oogen aanstaarden, wachtende op het oogenblik dat ik klaar zou zijn met eten. ☼ Maar ik was nog niet begonnen, ofschoon de tandeloze oude een plaatsje midden op den grond voor mij vrijgemaakt en daar een ouden anorak uitgespreid had, die eenmaal in zijn jeugd, heel lang geleden, wit geweest was. Nu was daarvan niets meer te bespeuren, maar toch deed hij dienst als tafelkleed — het moest een beetje feestelijk zijn —, en zij wist hoe het hoorde, want zij had bij den dominee gediend. Op den anorak stond een schaal met gebraden spek, pannekoeken waren overal neergeworpen en vormden een niet heel smakelijke omlijsting om de eenige kop van het huis, die tot den rand gevuld was met al mijn stroop. ☼ De tandeloze moedigde mij aan te beginnen: „Eet, witman, eet, spek gauw koud” — maar de witman was zoover nog niet, hij was nog niet bekomen van zijn woede

en gaf in vloeiende blankentaal — nu en dan doorspekt met Eskimosche woorden — te kennen hoe hij dacht over de hut, haar bewoners, hun voorvaderen en hun nageslacht. ☼ Het kwam uit den grond van mijn hart, en het speet mij alleen, dat zij zoo weinig van mijn ontboezemingen verstonden, maar men krijgt genoeg van alles, zelfs van uitschelden, vooral als het zoo weinig effect heeft als het hier had, en met het prijzenswaardige voornemen liever te bezwijken dan iets over te laten, begon ik aan mijn maaltijd, terwijl de oogen zich wegwendden en schuilgingen onder de neergeslagen oogleden. Zij baden, die huichelaars, dat het eten mij goed zou smaken, maar in hun hart zeiden ze: „Heere God van de witmannen, kijk in genade neer op ons Eskimo's, die u aanbidden, en laat hem niet te veel eten!” ☼ En daarna keerden zij zich allen om, want de regelen der etiquette zijn wonderlijk in Alaska; zij schrijven voor, dat men iemand die eet den rug toekeert. Voor mij was het een opluchting die begeerige oogen niet meer te zien, maar streng aan den regel hielden zij zich niet, die ganneven, verstolen blikken werden er op mij en den stapel pannekoeken en het spek geworpen,

maar allen waren toch blijkbaar verontwaardigd op een kleinen jongen, toen hij verschrikt aan zijn moeder vroeg: „Hij kan dat toch allemaal niet opeten?” en trachtten hem tot zwijgen te brengen. ☼ Ach neen, dat kon ik helaas niet, zelfs niet met den besten wil. Ik at pannekoeken in stroop gedoopt, toen spek, daarna goot ik een hoeveelheid koffie naar binnen en daarop ging ik opnieuw tot de pannekoeken over. Ik at, zooals ik nooit gegeten heb, niet vóór en niet na dien tijd, en de volwassenen waren al lang opgehouden met de kleinen den mond te stoppen, als ze angstig met hun vraag voor den dag kwamen, of ik dat alles werkelijk naar binnen kon werken. Allen keken nu naar mij, de regelen van de wellevendheid waren vergeten, zulk een eetlust had men nog nooit gezien. Het was verbluffend, maar langzamerhand begon het mij ook zeer moeilijk te vallen nog een hap door te slikken: ik kon er haast niets meer door krijgen, al deed ik nog zoo mijn best, en ten slotte gaf ik het op, veegde mijn vingers af aan mijn haren — ik had nog niet het twintigste gedeelte verorberd. ☼ Er volgde een stilte vol verwachting.

De tandeloze oude trachtte mij te verlokken, zij schoof mij nog meer pannekoeken toe, maar ik keerde mij vol afschuw af, het was mij niet meer mogelijk. Dat was het sein voor de Eskimo's om aan te vallen, maar eerst moest er een tafegelbed gebeden worden, heel kort, — zeker een uiting van dank aan den God der blanken, omdat ik niet meer eten kon, en daarna vielen zij op de gerechten aan. Mijn droom was werkelijkheid geworden — het waren wel geen verscheurende wolven, die mij verslonden, maar Eskimo's, die alles opaten, waarvan ik in de komende dagen had moeten leven, en dat was bijna even erg. Er was niets tegen te doen, en ik schikte mij in mijn lot, want de ongeschreven wet daar aan de kust is, dat al wat er van toebereid eten overblijft, het eigendom van het huis is. ☼ Wat aten zij! Zij deden zich geducht te goed aan mijn pannekoeken, zij aten, likten hun vingers af en aten opnieuw, terwijl zij een en al glimlachen waren over het feit, dat ze zulk een voortreffelijken trakteeerder gevonden hadden. ☼ Maar ook zij moesten het opgeven, voordat alles weggevoerd was; vijf pannekoeken lagen er op den vettigen anorak,

toen zij gereed waren met den maaltijd, en die nam ik en stopte ze in mijn slaapzak zonder mij aan wet of gebruik te storen. ☼ Toen kropen wij allen naar kooi, in een groot zusterbed, en de kinderen vonden een plaats, waar nog wat ruimte over was, tusschen de volwassenen of er boven op, men nam het niet zoo nauw. Grootte huiden werden over ons uitgespreid, de lampen werden uitgedoofd, en men begon er zoetjes aan over te denken te gaan slapen — maar wat ze dien avond beleefd hadden was te heerlijk geweest, zij lagen nog langen tijd vergenoegd te gichelen of hardop over mij te fluisteren — zij hadden een heerlijk feest gehad en den blanke beetgenomen. ☼ De nacht was lang, ik kon niet inslapen — ik had den te luisteren en was blij, toen de dag aanbrak — dan kon ik weer verder. Maar vóór dien tijd moest ik nog iets te eten hebben, ik haalde dus een pannekoek voor den dag uit mijn slaapzak, plukte de rendierharen er af en verorberde mijn spaarzamen maaltijd, onder de afgunst van de bewoners van het huis, die luid verontwaardigd waren over mijn gebrek aan goede manieren. ☼ Mijn gastheeren waren allen zeet

VROUW AAN EEN BRON (NOORD-BALI).

bereidwillig mij te helpen met het aanspannen en pakken van mijn slee. — „Jij witman verre reis vandaag — wij helpen, jij niet moe” — maar allen tezamen waren het toch doortrapte schavuiten, want zelfs mijn hondenproviand hadden zij gestolen, dat was voeder voor hun eigen honden en — dan behoeften ze dien dag niet op jacht te gaan. ☼ Het afscheid was niet buitengewoon vriendelijk van mijn kant, en woedend werd ik, toen zij zich allen opstelden, de handen vouwden en mij vertelden, dat zij als goede Christenen God wilden bidden, mij een voorspoedigen tocht te geven en mij vóór den avond vriendelijke menschen te doen aantreffen, bij wie ik eten kon krijgen. Zij baden, dat het een aard had, maar konden toch een sluwen, medelijdenden glimlach niet onderdrukken, toen zij mij aan mijn slee zagen rukken om zoo spoedig mogelijk van dit roofhol weg te komen. ☼ Toen knalde de zweep, de bellen rinkelden, de honden trokken aan de zeelen, en krekend zette de slee zich in beweging, een grooten afstand moest ik afleggen, voordat ik weer eten krijgen kon — mijn slee was leeg, ik had geen proviand, maar was een ervaring rijker geworden — en zou er nog een rijker worden, want dien avond moest ik een van mijn honden doodschieten om avondeten te hebben voor mijzelf en mijn dieren.....

Naar het Deensch van
EJNAR MIKKELSEN.

IN DE KARAVANSERA.

HET voor de deuropening hangend muskietengordijn werd opzij geschoven en mijn oppasser trad binnen. „Khudâwan! Wil de Beschermer der Armen mij *ruksut* (verlof) geven voor twee weken, misschien een maand? Het is voor een zaak in mijn geboortestreek — een kleinigheid, het gaat om een *khet* (stukje grond). Gevochten zal er niet worden — het is geen *lerai*. Ik spreek de waarheid! Ik kom terug! Luitenant, het is slechts een kleine *golmal* (oneenigheid), een kwestie van één dag, misschien van vele. De Luitenant kent de gebruiken van ons volk der heuvelen? Er wordt altijd veel gepraat; er is een *punchayet* (raad van vijf), die veel tijd verluurt en veel eet. *Beshâk* (ongetwijfeld), er wordt dikwijls getwist, soms vermoord, maar hierbij zal niet gevochten worden. Het zal spoedig in orde zijn. Ik spreek de waarheid, Sahib! Het is heel vriendelijk van den Luitenant mij die gunst te verlenen. Salem, Khudâwan!” ☼ Op Zahirudin's olijkleurig gelaat lag een openhartige glimlach. Toch zou niemand, die den Pathan kent, ooit een woord van hetgeen hij vertelde geloofd hebben, maar evenmin zou zoo iemand een Pathan verlof geweigerd hebben, als hij het noodig had, daar men weet, dat het, indien geweigerd, toch genomen wordt. Men moet den soldaat uit de grensstammen kennen, vóór men hem als een gewoon man behandelt. ☼ Ik begreep, dat Zahirudin's peroratie wel wat anders beteekende, en dat er voordat hij terugkeerde — als hij tenminste ooit terugkeerde — wel weer een bladzijde of twee aan de vlamme geschiedenis der grens zou zijn toegevoegd. „Het is goed! Ga maar! Een maand verlof, maar maak het niet langer. Je kent de straf!” Zahirudin salueerde en vertrok..... ☼ In de karavansera hing een dichte, scherpe rook, waarin zich de geur van vleesch, dat boven een vuur van kameelmest gebraden wordt, ver-

mengde met de benauwende reuk der door de geloovigen gerookte zoete tabak. Gegons van stemmen, gebalk van muilieren en de onplezierige geluiden van den kameel klonken door elkander. Schapen en sterk-riekende geiten, marskramers, bedelaars, kooplieden, waarzeggers en woekeraars vormden een bewegelijke, bont-gekleurde menigte. ☼ Over dat alles lag een stoffig waas en achter de bruine, rotsige heuvels zonk een koperkleurige zon. De goudgekoepelde minaretten der moskee kleurden rood in het stervend licht, de dag verging in hitte-trillende schemering. ☼ De groote *kafila* (Karavaan) was uit het Noorden gekomen, vele mijlen door de zengheete bergpassen. Over twee dagen zou zij in Pesjawaar zijn. ☼ Het waren allen vreedzame kooplieden, deze menschen, ieder van hen oefende een eerlijk beroep uit, handelde in waren en levensmiddelen, enkelen in paarden — velen hadden misschien ook andere, minder vreedzame bedoelingen, indien men de waarheid kende. ☼ In een groep, die afzonderlijk om een klein vuur zat,

werd weinig gesproken; de marskramers en *tamashawallahs*, zelfs de lieden, die voor een kleinigheid een trekje aan een waterpijp verkochten, lieten hen met rust. Het waren grimmige, ruwe mannen, gewapend tot aan de tanden. Hun kameelen droegen zware ballen, die mogelijk tapijten of laken uit Ispahân bevatten — misschien ook niet. ☼ „Ga, hond, stoer ons niet!” De spreker was een groot, gevaarlijk-uitziend man met een henna-gekleurde baard. „Wij hebben geen geld voor aalmoes — wij wenschen niet lastig gevallen te worden! Ga, zwijnezoon, en laat ons met vrede!” ☼ De magere, in lompen gehulde gestalte van den bedelaar sloop weg in het rookerig duister. „De zaak is goed gedaan”, hervatte de groote man het blijkbaar onderbroken gesprek, „goed gedaan, broeder! Geen ziel bleef ter getuigenis — niet één — man, vrouw, of kind. Niemand van Zahirudin's zaad zal ons meer kunnen kwellen. De vrouw is mijn; hun kudden zijn mijn; hun haardsteden zijn verwoest. Allah is rechtvaardig, geloofd zij Allah!” Hij kon tevreden zijn: een oude bloed-veete was beëindigd op de eenige wijze, die aan de grens als voldoende beschouwd wordt, namelijk, door algeheele vernietiging van den tegenstander —

alle mannen en oude vrouwen waren vermoord, alle huwbare meisjes ontvoerd. Het eenig overblijvende lid van den stam was volgens een geloofwaardig rapport reeds 6 of 8 maanden geleden gevallen in de een of andere slecht georganiseerde Feringhee-expeditie tegen de Darwesh Khels. ☼ Als Imdad Khan met den henna-gekleurde baard. Hadji, heerscher over een groote uitgestrektheid bergland en gesubsidieerd bondgenoot van den Britschen Radjah, de voldoening had kunnen smaken Zahirudin met eigen hand te doden, zou zijn hartewensch vervuld zijn. Maar men kan niet alles in dit leven verlangen, en als Zahirudin zoo gek geweest was om zich in dienst der vervloekte Feringhee te laten doden en huis en erf onbeschermd achter te laten, dan viel daar niets aan te veranderen. „Hond heb ik je niet reeds drie maal gezegd ons met vrede te laten? Kan je niet zien, dat wij geen voedsel voor jou hebben? Ga heen of je zult het gewicht van dezen stok op je oude schouders voelen.” De bedelaar mompelde

BALI. JONGEN, KIKKEND NAAR EEN TEMPELBEELD.

een onduidelijk gebed en ging naar een andere groep.....

☞ De warme stoomende nacht sloop aan; in de karavansera heerschte stilte, nu en dan verbroken door het geblaat van een rusteloze geit of het gebrom en geblaf der pariahonden, vechtend om de restjes van het avondmaal. De nachtwakers, overmand door de smorende hitte, verzuimden elkander aan te roepen, en rookten zwijsend of slapen; zelfs de bedelaars met hun onvermoeid, klagend „bachschisch” waren weggesmolten. Imdad Khan sliep, zooals het een voornaam man betaamt, apart van zijn reisgenooten, en had zich gewikkeld in een geweldige sjaal, die hem moest beschermen zoowel tegen zandvliegen en muskieten, als tegen den vroegen-morgendauw. ☞ De uren spoedden voort naar den dageraad van een nieuwen dag; de sterren verbleekten. Op de omnevelde bergtoppen streeden Licht en Duisternis. Het was het uur, waarop de muezzin zijn toren der duisternis bestijgt en de geloovigen oproept tot het gebed. ☞ Imdad Khan, als aanzienlijk bedevaartganger en iemand, die gerechtigd is, den rooden baard van den Hadji te dragen, was in den regel zeer nauwgezet in zijn godsdienstoefeningen. Thans echter sliep hij vast en sliep hij lang. De eentonige stem van den muezzin drong niet tot hem door. ☞ De geloovigen stroomden uit de poort van de karavansera en wendden hun schreden naar de moskee. Een der laatsten onder hen was de lange, magere bedelaar; pijnlijk voortstropelend mompelde hij zijn gebeden. ☞ Toen hij de plek, waar Imdad Khan te slapen lag, passeerde, struikelde hij en viel over den voet van den grooten man. ☞ In een oogwenk geschiedde het. Staal bliksemde van onder de lompen van den bedelaar — het lange Pathanmes gleed in de liggende gedaante, terwijl de kreet, die Imdad nooit slaakte, in ieder geval gesmoord zou zijn door 's bedelaars vuilen mantel. ☞ De bedelaar rees overeind, trok zijn lompen dicht om zich heen en wankelde zwak verder. „La illah ill'—Allah Muhammad rasul Allah!” mompelde hij. De bedelaar verdween beneden in het dal. Imdad Khan sliep voort. Pas toen de zonnestralen het gescheurde dak der karavansera doorvlamde, trachtte men hem te wekken.....

☞ „Khudâwan! Ik ben terug. Het is in orde. Er was geen maand voor noodig. Meer verlof verlang ik niet.”

FERD. M.

EEN VERDWENEN VISCHBUIT.

IN het veilige, warme hol, dicht bij het water, lag het slanke roofdier. Een gang naar boven zorgde voor de noodige en gewenschte luchtverversching, een andere, welke onder water uitkwam, maakte het den eigenaar mogelijk, om, ongezien voor zijn vijanden buiten dit element, zijn ondergrondse verblijfplaats te kunnen bereiken of te verlaten. Nog was het buiten dag en dus lag de otter als een kluwen ineengerold, tegen vocht en koude beschermd door zijn fraaie, van boven bruinzwarte, glanzende vacht — welke weliswaar nu, in den beginnenden zomer, niet zoo dicht met zachte wolharen bezet was, als in de koudere jaargetijden — rustig te slapen. Maar straks, als het wijkende licht meer en meer plaats maakt voor den opkomenden schemer en de invallende nacht weldra de gansche natuur in zijn duistere kluisters omvat houdt, breekt ook voor dezen aardbewoner het oogenblik van ontwaken en werken aan. Reeds gaat er een fijne trilling door het zoo juist nog schijnbaar roerloze lichaam. En plots ontspannen zich rug en pooten en toont een wijde geeuw het blanke scherpe gebit van den geduchten roover. Meteen is de otter klaar wakker en wordt het hol door

de gang, welke naar het water voert, verlaten. Hier is hij dadelijk temidden van zijn jachtgebied. Hij vreest het kille nat geenszins. Integendeel, want niet alleen is hij een uitmuntend zwemmer, die, door zijn slank, buigzaam lichaam en breeden staart, in snelheid van voortbewegen en wenden met de vlugste visschen kan wedijveren, doch ook beschermen zijn gladde, vette haren zijn lichaam volkomen tegen de sterk warmtegeleidende en afkoelende werking van het omhullende water. Zoo kan hij het daaronder langen tijd uithouden en slechts nu en dan steekt zijn neus een oogenblik boven het water om even opnieuw adem te halen. Ineens trekt daar iets bijzonders in de lucht zijn aandacht. Met welgevallen snuift de fijne neus, bij vele vreemde, tevens een maar al te goed bekenden geur gretig naar binnen. Dáár, recht voor hem uit, bij dat vreemde donkere voorwerp op 't water, wacht hem kostelijke buit. Zoo mogelijk nog scherper zijn de zintuigen en zijn verwachting thans gespannen, voorzichtig en haast geluidloos glijdt hij tot het donkere voorwerp door.....

☞ Na een ganschen langen vakantie-dag van roeien, zwemmen en visschen hadden de jongelui hun boot in de stille kreek gebracht en daar met behulp van ketting en touwen, stevig aan de gedeeltelijk ontbloote wortelstruiken van de aan den kant staande struiken bevestigd. En toen na een opgewekten maaltijd, waarvan de zelf-gevangen en gebakken visch den hoofdschotel uitmaakte, de avond meer en meer begon te vallen en weldra de stilte van den nacht intrad, wilden ook zij zich te ruste begeven. Immers morgen was 't weer vroeg dag en het verblijf den ganschen tijd op 't water had hen moe en slaperig gemaakt. Het overgebleven deel der gevangen visch werd, tusschen wat nat gras, in een net gestoken, door de onervaren amateur-visschers zomaar aan 't eind der boot op den bodem neergelegd. Toen kropen zij spoedig onder hun warme dekens en onder het ruime waterdichte zeil, 't welk hen tevens tegen de kille dampen op 't water en eventueele regenbuien voldoende zou beschutten. Weldra sliep de gansche bemanning den slaap des rechtvaardigen. En zoo hoorden zij daar onder dat zeil niets van 't af en toe lichte doch verdachte plonzen in 't water. Zoo hoorden en zagen zij niet de donkere gestalte, welke, na enkele gefaalde pogingen, over den rand der boot naar binnen klauterde en zoo voorzichtig en geruischloos naar den niet behoorlijk weggesloten vischbuit sloop. En dus bemerkten zij in 't geheel niet, hoe een schier

onverzadiglijke vischotter vrat en sleepte, tot er van hun geheele vangst niet een enkel klein vischje meer was overgebleven, waarna de brutale roover weer even heimzinnig in 't water verdween. ☞ Toen de jongelui 's morgens vroeg ontwaakten, bemerkten zij tot hun groote verbazing en spijt, dat het grootste deel van hun ontbijt en twaalf-uurtje spoorloos verdwenen was, en konden zij met door de meegenomen proviand slechts karig gevulde magen, onmiddellijk weer opnieuw aan 't visschen gaan.

BATO.

Ontvangen boeken.

☞ Van het gemeentebestuur van Hoogeveen ontvingen wij een Gids voor Hoogeveen, uitgegeven met medewerking van het gemeentebestuur en de Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer.

Foto C. Steenbergh.

DE KOESTRAAT TE AMSTERDAM.
LINKS HET WIJNKOOPERSGILDEHUIS.

Foto C. Steenbergh.

HET POORTJE VAN HET WIJNKOOPERSGILDEHUIS
TE AMSTERDAM.

HET WIJNKOOPERSGILDEHUIS TE AMSTERDAM.

DE tijden dat de wijnkoopers vergaderden in het wijnkoopersgildehuis in de Koestraat, behooren tot een ver verleden, maar het gildehuis zelf staat daar nog altijd als een getuige uit het wel-eer. In 1798 werden alle gilden opgeheven, en zoo eindigde ook het Wijnkoopersgilde, dat in 1659 was voortgekomen uit de confrerie van Wijnkoopers, en deze weer uit een nog ouder gilde, het z.g. Romeinengilde, zijn bestaan, na bijna 1½ eeuw te hebben gebloeid. Het gildehuis in de Koestraat had dit gilde gedurende al dien tijd als punt van samenkomst gebruikt — het was oorspronkelijk eigendom geweest van de Confrerie, die het in 1630 aankocht. t Huis echter was ouder en stond voor dien als „De Toelast” bekend, doch de Confrerie had, voor het te betrekken, een aanzienlijke aanbouwing doen plaats vinden. Bij deze gelegenheid is ook het poortje, dat zich nog altijd als de toegang tot de woning in den gevel bevindt, ontstaan. Na den verkoop, in 1821 geschied, was het gildehuis gedurende een eeuw in verschillende handen overgegaan. Het was ouder geworden en meer en meer vervallen, in- en uitwendig. De tegenwoordige eigenaar, de heer J. Th. Boelen, wiens overgrootvader deken van het Wijnkoopersgilde was, heeft thans door restauratie een geheele verandering aan het huis gebracht — het werd weder in den voormaligen toestand als gildehuis hersteld. Voor dit plan was echter nog een offer noodig. Het perceel er naast, dat eertijds ook behoorde aan het Gilde, en afzonderlijk door hetzelfde als woonhuis werd verhuurd, vormde er architectonisch één geheel mede — zoodat het noodig was ook dit er bij te koopen, hetgeen hierna geschiedde. Door den architect A. A. Kok werd vervolgens zorg gedragen voor de restauratie van het buitenwerk. Het binnenwerk kwam onder leiding van den heer C. Visser, adviseur der Vereeniging „Hendrick de Keyzer” te Amsterdam. Hierop heeft 2 Juli 1923 de officieele opening van het gerestaureerde voormalige gildehuis plaats gehad. Wij willen thans het huis gaan bezichtigen, dat tot een der weinig overgebleven gildehuizen

te Amsterdam behoort, en als onlangs gerestaureerd historisch bouwwerk thans te meer aanspraak maakt op onze aandacht. De Koestraat, waarin het staat, verkeert in een staat van schromelijk verval, hetgeen ons echter niet behoeft af te schrikken. Op een waterverfteekening van Lamberts (± 1800) ziet de straat er vrij wat beter uit. Er staan behalve het Wijnkoopersgildehuis, nog enkele andere opmerkelijke oude huizen in, o.a. drie perceelen aan de overzijde uit de 18e eeuw (zie de afbeelding op bladz. 119) in het bijzonder belangrijk om de voorstellingen op de middenkalven boven de huisdeuren, symbolen van het Geloof, de Liefde en de Hoop (de laatste niet duidelijk meer zichtbaar). Verder herinnert aan den overkant een gedenksteen in den gevel eener school, dat hier ook eenmaal woonde Jan van der Heyden, de kunstschilder en uitvinder van de slangbrandspuit uit de 17e eeuw 1). Dat hier eenmaal de Latijnsche school stond, dat Jan Pietersz. Sweelinck, de beroemde musicus, en Johannes van de Cappelle, zeeschilder, óók in deze straat gewoond hebben, daar is sinds lang niets meer van terug te vinden. Doch het wordt tijd, dat wij thans het gildehuis nader in oogenschouw nemen. Onze aandacht wordt het eerst gevestigd op de gerestaureerde gevels der beide perceelen, waarvan het rechtsche het gildehuis is. Merkwaardig genoeg bezitten de beide woningen te samen drie geveltoppen. Met welke eigenaardige moeilijkheden de beide restaurateurs te kampen hadden, doet hier minder ter zake, doch men vindt daarover een verslag door een hunner geplaatst in een bouwkundig vakblad 2). Tot de moeilijkheden, welke zij hadden te overwinnen, behooren b.v. het verwijderen van een verf-deklaag van den gevel, het verwijderen van een later in de gildekamer aangebracht plafond, enz. Een der meest eigenaardige bijzonderheden aan den ouderwetschen voorgevel, waarin de raamkozijnen ook vrij ongelijk verdeeld staan, en welke men door de smalheid van de straat niet op een afstand kan overzien, is het reeds door ons genoemde poortje. Het is opgetrokken in Toskaanschen stijl en draagt in den boog van het fronton een schild, waarop St. Urbanus, patroon der Wijngaardeniers, wordt voorgesteld, met een snoeimes in de hand, en omgeven door wingerdblaren. Zooals Dr. Breen, gemeentearchivaris,

Foto C. Steenbergh.

DE GILDEKAMER IN HET WIJNKOOPERSGILDEHUIS
TE AMSTERDAM.

heeft nagegaan 3), werd dit poortje in 1633 voor rekening der Confrerie er bij de verbouwing voor geplaatst door Peter de Keyser, een zoon van den beroemden stadsbouwmeester Hendrick de Keyser. ☼ Thans treden wij door het poortje waarin zich een zware, groen geverfde deur met ijzerbeslag bevindt, de woning binnen om door de gang aan 't einde eener breede, korte, doch hooge gang een klein trapje op te gaan, dat ons naar de ruime, hooge gildekamer brengt, welke uit een binnenplaatsje — tusschen de beide perceelen in gelegen — haar licht ontvangt door vierhooge ramen, voorzien van talrijke kleine ruitjes. ☼ Eerst hebben wij echter in de gang zelf nog te bezichtigen een merkwaardig sluitstuk, dat zich bevindt tegen den muur onder aan de moerbalken van de zoldering, en blijkbaar een Sater-figuurtje moet voorstellen. Niet minder opmerkelijk is de deur van de gildekamer, zooals deze zich in de gang, waarvan de 17e eeuwse zoldering met hare moerbalken en kinderbalken matgroen geverfd is, terwijl de muren gepleisterd zijn, aan ons oog vertoont. Die deur is voorzien van beeldhouwwerk, dat overgaat op de houten muurbetimmering er boven, voorstellende wijndruiven en wingerdbladeren, ook dof groen geverfd, en dateerende uit de 18e eeuw, hetgeen wijst op een restauratie, welke later door het gilde in de woning is geschied. ☼ De groote gildekamer, welke wij reeds binnen-traden, en door hare hooge ramen ons slechts het uitzicht biedt op een zeer smal binnenplaatsje, en op dengerestaureerden blinden buitenmuur met zijn kleine roode baksteentjes van het perceel er naast, heeft een deur, waarmee men komt in een klein voorvertrek, met twee ramen uitzijnde op de smalle Koestraat, waarschijnlijk de bestuurskamer van het voormalige gilde. ☼ Ook die beide vertrekken verkeerren, evenals de gang, tengevolge van de overgane restauratie, in een staat van nieuwhed. De balkenzoldering der beide kamers is eveneens mat groen geverfd, de muren zijn wit gepleisterd, de houten vloeren bruin geverfd en geëlied, terwijl de gildekamer, met haar 17e eeuwse balkenzoldering en lambrizeering met fraaie kastdeuren in Louis XV-stijl, wederom wijst op de reeds vermelde latere restauratie. ☼ De groote gildekamer is zóó ruim, dat hier in de 19e eeuw nog kerkdiensten konden worden gehouden, doch laat nu haar gemis voelen aan een grooten schouw als concentratiepunt en middelpunt van oud-Hollandsche gezelligheid. De balkenzoldering was ook eenmaal voorzien van kleurornament, hetgeen volgens wat de heer Visser in voornoemd vakblad mededeelde, bij het verwijderen van het later hierover aangebracht plafond is gebleken. Dit was helaas niet meer op te halen. ☼ Thans is het vertrek ingericht tot een museum, en van eenig antiek meubilair voorzien, zooals insgelijks met het kleinere voorvertrek het geval is. Aan de wanden hangen eenige oude teekeningen en platen en een groot olieverfschilderij dat hier eerder zou kunnen hebben gehangen en voorstelt zes mannen met breedgerande zwarte hoeden en puntbaarden, en witte halskragen, gegroeped op een tafel, met geldstukken en een opengeslagen boek belegd. Het zijn de zes gecommiteerden van de eermalige Confrerie van Wijnkoopers. De meester die het heeft geschilderd, is onbekend, het wordt toegeschreven aan Nicolaas Elias, hoewel er een signatuur van B. van der Helst op staat vermeld. ☼ Onder een drietal vitrines bevinden zich verder eenige zaken, op het oude wijnkoopersbedrijf betrekking hebbende. Daaronder zijn modellen van oude wijnflesschen (één van vóór 1600 werd bij het herstellen eener brug aan de O.Z. Achterburgwal opgegraven), oude wijnglazen met inscripties, in 't aanbrengen waarvan Anna en Maria Tesselshade zoo vaardig waren, een zilveren wijnhevel en twee oude wijntassen (om de wijn op kleur te beproeven); verder eenige preciosa, zooals zilversmidswerk, in miniatuur voor-

stellende, hoe twee dragers aan een stok, op hun schouders rustende, eertijds een zwaar wijnvat torsten en hoe een kuiper zulk een vat kupte. ☼ Hiernaast komt nog een fraai wijnvaatje voor met koperbeslag, uit het midden der 17e eeuw, rustend op een erbij behoorend rekje, voorzien van een koperen tapkraantje, waarboven in houtsnijwerk twee dragers worden voorgesteld met een zwaren tros druiven aan een stok, welke op hun schouders rust. Deze voorstelling is natuurlijk ontleend aan de Heilige Schriftuur: de terugkeer uit Kanaän der beide verspieters (Numeri XII : 23). Bekend is het, dat in Palestina de wijnstok druiventrossen voortbrengt van wel 3 voet lang en 10 pond zwaar. ☼ Voorts bevatten de vitrines nog enkele merkwaardige „papieren kinderen” van historische beteekenis. Een afbeelding van het Bethanienklooster uit de 16e eeuw, een quitantie van Pater Dominicus van Betanien a°. 1541, herinneren ons er aan, dat tusschen Bethanienstraat en Barndesteeg, waarin óók de heele Koestraat was begrepen, op de oudste kaart van Amsterdam (A°. 1544 door Cornelis Anthonisz) een klooster gelegen heeft. Het verdween einde 16e eeuw, toen ook de Koestraat, welke naam herinnert aan de koestallen van dit klooster, ontstond. ☼ Ten slotte hebben wij nog te wijzen op een foto in deze collectie

Foto C. Steenbergh.

WIJNVAATJE IN DE GILDEKAMER VAN HET WIJNKOOPERSGILDEHUIS TE AMSTERDAM.

van een schilderij, voorstellende de overlieden van het Wijnkoopersgilde door Ferdinand Bol. Dit stuk heeft blijkbaar, volgens Wagenaar, vroeger in deze gildekamer gehangen, en berust thans, naar de foto (Brückmann) aanwijst, bij den vorst van Neuwied. Ook vermeldt Wagenaar andere gildestukken, welke in deze kamer hingen: twee van Quinkhard, een van Ridder de Moor en een van Arnoldus Boonen, die geen van alle in dit vertrek terug keerden. Er kunnen echter, vroeger of later, wel meer gildestukken aan den wand hebben geprikt: jaarlijks kwam er verandering in het bestuur van het Wijnkoopersgilde. Van de zes overlieden traden er telkens in de maand October drie af. Zij hielden in de woning elken Maandag 5—7 uur „comptoirdag”. ☼ Voor belangstellenden, niet slechts in de geschiedenis van den wijnhandel, maar ook in de historie der stad, is, naar wij meenen te hebben aangehouden, een bezoek aan dit oude gildeluis, hetwelk gelukkig behouden bleef, zeer aanbevelingswaardig 4). Het overige gedeelte van het huis en het perceel er naast is voor particuliere doeleinden bestemd. In de dagen van het Wijnkoopersgilde had de gildknecht er zijne woning. In de buurt doet het verhaal de ronde, dat in de kelders van een der beide perceelen een put zou liggen, gevuld met water, en daarin een onderaardsche gang, welke naar den Dam loopt. Dit verhaal houdt wellicht verband met het voormalige klooster dat hier lag. Ook in de naburige Barndesteeg is een perceel waarvan de kelderverdieping gewelven vertoont, welke aan een vroegere bestemming als kapel herinneren. Voor de waarheid evenwel kunnen wij niet instaan. J. C. WAAL.

1) Deze steen werd in 1912 door de Vereniging Amstelodamum daar geplaatst. 2) C. Visser in „De Bouwwereld”. 3) Dr. Joh. C. Breen; Uit de geschiedenis van den Amsterdamschen Wijnhandel in de Jaarboeken 1917, 1918, 1919 der Vereniging van Nederlandsche Wijnhandelaars. Ook schreef Dr. Breen uitvoerig over de Koestraat in „Amstelodamum”, a° 1913. 4) Voor toegang tot de woning wendden de bezoekers zich rechtstreeks tot den concierge van het gildeluis in de Koestraat.

VOLKSFANTASIE.

VOLKSFANTASIE is ongebreideld. Ze ontziet niets en niemand, en de ongerijmdste dingen worden voor het volk, wanneer eenmaal de adem van de verbeelding er haar bezieling over brengt, tot levende, echte gebeurtenissen. Dit is niet alleen het geval met als romantisch-aangelegd bekend staande volkeren, zooals Duitschers, Hongaren en Romaansche volken, neen, overal bloeit de

volkslegende, zelfs in ons ons nuchter Nederlandje, en niet alleen in Brabant of in Twente en den Gelderschen Achterhoek, waar des avonds rondom den heerd de vertelsels reeds honderden jaren lang van ouder op kind worden oververteld. Neen, ook de boeren in onze Hollandsche polders bewaren niet alleen de histories, die grootvader hun vertelde, maar telkens nog komen er nieuwe bij. ☼ Om groote personen, en om gebeurtenissen, welke de menschheid schokken, weeft het onontwikkelde volk z'n wade van mystiek en geheimzinnigheid, en de voorbeelden zijn talrijk. ☼ Toen in de vorige eeuw een antropologische vereeniging in de lagere scholen in Oost-Pruisen, de kleur liet opnemen van de oogen en haren der kinderen, ging onder de bevolking al spoedig de mare dat de Czaar van Rusland en de keizer van Duitschland kaart gespeeld hadden, met als inzet kinderen met blauwe oogen en blond haar. ☼ Van den meest recenten datum is wel het volgende! wat ik hoorde in Zuid-Holland. Colijn was vroeger in Indië geweest, en had er als een tweede Daendels huisgehouden. 't Was hem er echter te benauwd geworden en nu wou hij de Vlootwet er door drijven om het oude leventje in Indië opnieuw te beginnen. Gelukkig dat de Tweede Kamer daar een stokje voor stak. ☼ Laat het den heer Colijn tot troost strekken dat alle groote mannen een object zijn geweest voor de volksverbeelding. ☼ Van Karel den Groote werd verteld dat alleen door den aanblik van zijn forsche gestalte en zijn schitterende uitrusting, een heel vijandelijk leger op de vlucht sloeg. ☼ In 1870 meenden de Fransche boeren dat Napoleon weer opgestaan was en het Fransche vaderland ter overwinning zou voeren, terwijl terzelfder tijd het verhaal ging dat Bismarck alleen vrouwenvlesch fat. Onze twintigste eeuwse „donderende groote Heer” komt er dus nogal genadig af.

M. V. D. ZEE.

De geheimzinnige dood van Mr. Serles

10) door W. B. M. FERGUSON.

WARBURTON had een conferentie gehad met de advocaten van zijn oom, met wie hij bezig was de erfenis te regelen, en had in het geval zelf niet veel belangstelling getoond. Dit was feitelijk de eerste keer, dat ik hem in het huis aantrof. ☼ „Toen ik thuis kwam, was commissaris Cary juist weggegaan”, zei hij, terwijl hij ons sigaren aanbood en niet zonder zeker behagen den gastheer speelde, „maar ik had het voorrecht Mr. Blunt nog hier te vinden.” — „Mr. Warburton is geneigd Cary's vermoeden, dat de moord het werk is van een inbreker, als juist aan te nemen”, viel Jimmie hem in de rede. „Hij meent, dat hij den man hier in de buurt gezien heeft — in den nacht waarin het huis van Grimes is leeggeplunderd.” Grimes was een buurman, bij wien korten tijd na de inbraak bij Serles een onschatbare collectie antiek zilverwerk was gestolen. „Ja, ziet u, ik kan niet met zekerheid zeggen, dat het de inbreker was,” zei Warburton, langzaam en log sprekend, alsof zijn geest traag werkte. „Ik ken de leden van het gezin Grimes niet. Ik ben betrekkelijk een vreemde hier in de buurt. Maar zooveel is zeker, dat een man met een valies in de hand zooveel om twee uur 's morgens de stoep af kwam en mij op straat voorbij liep. Een lange man met een puntbaardje, voor zoover ik zien kon.” „Mr. Warburton vond het niet de moeite waard, dit de politie te vertellen”, merkte Jimmie op. „Neen, dat vond ik ook niet”, antwoordde deze met zijn langzame, diepe stem.

„Ik kom nooit tot een overhaast besluit. Mijn beroep eischt in de eerste plaats de meest stipte nauwkeurigheid en omzichtigheid, en die eigenschappen zijn de beslissende factoren in al mijn doen en laten geworden; beginnende bij het klaarmaken van medicamenten, zijn ze doorgedrongen tot de meest onbeteekenende dingen, die ik te doen heb.” „Waar u wist, dat er talrijke inbraken hier in de buurt hadden plaats gehad, is het toch verwonderlijk, dat u er geen oogenblik aan dacht den man in het oog te houden, of hem onder het een of ander voorwendsel staande te houden”, riep ik uit. „Ik denk niet snel”, zei Warburton kalm, over zijn knieën strikend. „Die gedachte is eerst bij me opgekomen, toen ik al in bed lag. Bovendien is 't best mogelijk, dat de kerel niemand anders was dan Grimes zelf of een lid van zijn gezin. Wij hebben geen reden om te veronderstellen, dat dit de inbreker was.” „Eén feit staat vast”, zeide ik „en dat is, dat alle inbraken zijn gepleegd met behulp van loopers —” „Juist waar ik Mr. Blunt zooeven ook op gewezen heb”, zei Warburton. „Dat bewijst, dat ze alle door denzelfden persoon gepleegd zijn; en het feit, dat die sleutels hier gevonden

zijn, komt mij voor een bewijs te zijn, dat die inbreker mijn oom vermoord heeft.” „Mr. Warburton en ik hebben een tijdje over de zaak gesproken”, zei Jimmie. „Hij is geneigd om evenals Cary en jij te gelooven, dat de misdaad buiten medeweten van Miss Gregory is gepleegd.” „Ik wil mij niet gaarne vastleggen op een meening, als ik iets niet positief weet”, zei de voorzichtige, dikke jonkman, „maar ik ben, zooals u opmerkt, werkelijk geneigd in de onschuld dier jonge dame te gelooven.” „Uw oom had met haar willen trouwen”, zei Jimmie op den man af. „Kijk niet zoo woest, Tynon. Ik weet, dat het bij de getuigenverklaringen niet aan het licht is gekomen; maar niettemin, weet ik het met zekerheid.” „Werkelijk?” vroeg Warburton, zichtbaar verstoord. „Hebt u zoo iets niet vermoed, Mr. Warburton?” vroeg Jimmie op zijn beurt. „U hebt er toch wel iets van gemerkt, niet waar?” „Neen”, zei deze aarzelend. „Ik wil toegeven, dat hij zich bijzonder tot haar aangetrokken gevoelde, want Miss Gregory is een dier meisjes, die zoowel voor jongen als ouden een groote bekoring hebben.

Maar toch geloof ik niet, dat hij met haar getrouwd zou zijn —” „Waarom niet?” vroeg ik, minder geprikkeld door zijn woorden dan door de manier waarop hij ze sprak. „Bedoelt u hiermede iets af te dingen op Miss Gregory's goeden naam?” „Kalm aan. Je moet niet zoo prikkelbaar zijn, Tynon”, zei Jimmie. „Mr. Warburton zal allicht meer weten dan wij.” — Hij keek mij veelbetekenend aan en ik zweeg zeer tegen mijn zin. — „Ik denk wel, dat Mr. Warburton ouder is in ervaring dan in jaren. Ik wed er wat om, dat gij in uw apotheek heel wat van de menschelijke natuur te zien krijgt, hè?” „Ja, een provisor in een groote-stads apotheek loopt groote kans zijn geloof in de goedheid der menschelijke natuur te verliezen, Mr. Blunt. U zou verbaasd staan als u wist, wat ik alzo weet van schijnbaar hoogst respectabele lui — van den menschelijken aard in het algemeen.” — En Warburton schudde het hoofd met betekenisvolle zwaarwichtigheid. — „Ik wil in geen enkel opzicht in de verste verte iets afdingen op Miss Gregory's reputatie, maar —” „Ik begrijp u”, zei Jimmie terwijl ik, door zijn blik gewaarschuwd, in stilte zat te koken van woede. „Een vrijgezel, die op uw ooms leeftijd is gekomen, zal allicht het slachtoffer worden van een lief gezichtje en een mooi figuur —” „Dat zegt

Foto C. Steenbergh.

DEUREN AAN DE KOESTRAAT TE AMSTERDAM
TEGENOVER HET WIJNKOOPERSGILDEHUIS.

Foto C. Steenbergh.

DE SPANJAARDSLAAN BIJ HAARLEM IN DEN WINTER.

u zeer terecht", zei Warburton, met een levendigheid en beslistheid, die er op wezen, dat hij over een geliefkoosd onderwerp praatte. „Ik weet wat vrouwen zijn; mij kunnen ze niet voor den gek houden; maar mijn oom had deze kennis en deze ervaring slechts in zeer geringe mate. Ik bedoel dat hij gemakkelijk het slachtoffer had kunnen worden van een geslepen vrouw, van een avonturierster, die hem alleen om zijn geld genomen had." „En daarom hadt u zeker besloten hem eens te gaan opzoeken, hè? U hoorde dat hij een nieuwe secretaresse had en vond het dus uw plicht u eens zelf te gaan overtuigen wat soort van meisje dat was." ☒ Warburton keek Jimmie scherp aan; maar deze zat met een peinzend gezicht naar het vuur starend — kalm te rooken. Op zijn gezicht was niets te lezen. „Hoe weet u wat mijn redenen waren?" zei Warburton ten slotte met zijn diepe stem. „Ik geloof niet dat ik u die verteld heb". „Misschien niet, maar u vergeet, dat ik een detective ben", zei Jimmie, den rook wegblazend. „Het is mijn gewoonte om voor alles een reden te zoeken, evenals het een gewoonte is voorzichtig te zijn. Ik weet, dat dit uw reden was om hier te komen, omdat er geen andere reden voor kan zijn geweest. Uw oom heeft u niet gevraagd om te komen. Miss Gregory heeft heel accuraat alle ingekomen brieven in volgorde van datum opgeborgen; en tot die van de vorige maand behoort ook de uwe, waarin u Mr. Serles vraagt of hij u ook voor een twee-weeksche vacantie te logeeren kan hebben. Daarna informeerde ik per inter-communale telefoon bij uw patroons, die mij mededeelden, dat dit niet uw gewone vacantie was. U vroeg om twee weken verlof als een speciale gunst om uw oom te bezoeken, die lijdend was." ☒ Dit onverwachte bewijs, dat hij van den aanvang „bij de zaak" was geweest, veraste en verblijdde me, schoon ik had moeten weten dat het Jimmie's methode was eerst te doen en daarna te spreken. ☒ Warburton had een kleur gekregen van gêne. „U hebt in korten tijd heel wat ontdekt — als u aan alle andere personen tenminste evenveel aandacht hebt geschonken", zei hij, ietwat zenuwachtig lachend naar mijn meening. „Ik denk, dat u kwieker bent dan u er uitziet, want, eerlijk gesproken, dacht ik, dat u eigenlijk niet veel beteekende. Maar u hebt gelijk; dat was inderdaad de reden waarom ik

hier gekomen ben. Ik was steeds in contact met mijn oom, schreef hem regelmatig eens per week; en toen mijn laatste brief werd beantwoord door een particuliere secretaresse, dacht ik, dat 't geen kwaad zou kunnen als ik haar eens ging zien. Ik was vastbesloten, dat mijn oom niet in handen zou vallen van de een of andere avonturierster, als ik iets doen kon om dat te voorkomen. Maar naar wat ik van Miss Gregory gezien heb, zou ik niet zeggen, dat zij tot dat soort behoort. Ik geloof vooral daarom in haar onschuld, omdat ik niet kan zien, wat zij door Mr. Serles' dood kon hopen te winnen. Zij zou er juist bij gewonnen hebben, als ze met hem was getrouwd". „Uw vertrouwen in haar berust op een materiele, een geld-overweging, Mr. Warburton", zei ik; „toch is 't een goed argument. Stelt u het op die basis — de laagst mogelijke. Wat kon zij hopen door zijn dood te winnen?" „Dat is de vraag", zei Jimmie. — „En nu Tynon", vervolgde hij levendig, „ik heb je gevraagd hierheen te komen om een speciale reden en wij moesten maar dadelijk aan het werk gaan. Zoowel Warburton als jij gelooven, dat de misdaad kan zijn gepleegd, zonder dat Miss Gregory er iets van merkte, terwijl ik, zooals je weet, van een tegenovergestelde meening ben. Nu stel ik voor een kleine proef te nemen, waaruit zal blijken wie van ons beiden gelijk heeft. We zullen alles precies weer zoo inrichten als het op den bewusten avond geweest is en wij zullen de rollen op ons nemen van Miss Gregory, Mr. Serles — en den inbreker-moordenaar". „Dat is een soort van onderzoek, niet waar?" zei Warburton met een lachje. „Wat hebt u er eigenlijk precies mee voor?" „Mijn plan is, dat u de rol op u neemt van den inbreker-moordenaar," zei Jimmie snel. „We zullen maar aannemen, dat de man met het puntbaardje, dien u gezien hebt, degeen was, die uw oom vermoord heeft. Nu zei u, dat hij zoowat van uw grootte was —" „Ik zei, dat hij even lang was. Maar hij was lang niet zoo fors — Ik heb hem natuurlijk niet goed kunnen zien —". „Dan zullen we maar aannemen, dat hij zoowat even veel woog", zei Jimmie vriendelijk. „Jij, Tynon, zult Miss Gregory voorstellen, terwijl ik Mr. Serles zal zijn."

(Wordt vervolgd).